

48101901 : สาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์

คำสำคัญ : เมืองโบราณศรีบุญไชย

โฉมตี แสนจิตต์ : เมืองโบราณศรีบุญไชย จากหลักฐานโบราณคดี. อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.จิรัสสา กษาชีวะ และ อาจารย์ก่องแก้ว วีระประจักษ์. 555 หน้า.

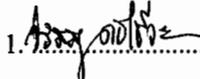
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเมืองโบราณศรีบุญไชย จากหลักฐาน
โบราณคดี โดยนำมาสอบทานกับหลักฐานด้านเอกสารและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐาน
ด้านเอกสาร โดยใช้หลักฐานโบราณคดี

จากการศึกษาพบว่าเมืองโบราณศรีบุญไชยมีร่องรอยของการอยู่อาศัยมาแล้ว 3 ระยะ
ระยะแรก ราวพุทธศตวรรษที่ 13-14 บริเวณวัดสะตือเมืองเก่า กลางเมืองโบราณศรีบุญไชย ระยะที่
สอง ราวพุทธศตวรรษที่ 15-16 มีการอาศัยอยู่อย่างต่อเนื่อง ปรากฏหลักฐานจากการขุดค้นบริเวณ
ศาลากลางจังหวัดลำพูน ระยะที่สาม ราวพุทธศตวรรษที่ 17-19 ชุมชนได้กระจายตัวออกไปยัง
บริเวณโดยรอบและพัฒนาเจริญสูงสุดก่อนที่จะล่มสลาย ทั้งยังได้ส่งอิทธิพลไปยังเมืองโบราณ
ใกล้เคียงได้แก่ เวียงมโน เวียงเกาะและเวียงท่ากาน ซึ่งมีความเจริญขึ้นในช่วงระยะเวลาเดียวกัน
วัฒนธรรมของศรีบุญไชยในช่วงแรกเริ่มได้รับอิทธิพลจากหลายวัฒนธรรมได้แก่ วัฒนธรรมทวาร
วดี วัฒนธรรมพยูและพุกาม รวมทั้งวัฒนธรรมเขมร โดยในช่วงหลังก็ได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบ
ของวัฒนธรรมศรีบุญไชยของตัวเองอย่างแท้จริงและเจริญถึงขั้นสูงสุด เมื่อนำหลักฐานจารึก
ตำนานและพงสาวดาร มาตรวจสอบความน่าเชื่อถือ พบว่ากำเนิดและพัฒนาการของเมืองโบราณศรี
บุญไชยจากหลักฐานโบราณคดี มีความสอดคล้องในบางประการกับหลักฐานด้านจารึก ตำนานและ
พงสาวดาร แต่หากจะนำตำนานและพงสาวดารมาใช้ในการศึกษา ต้องใช้หลักฐานโบราณคดีและ
หลักฐานอื่น ๆ ร่วมด้วย

ส่วนหลักฐานด้านสถาปัตยกรรม ได้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลจากวัฒนธรรมอื่น ๆ
ก่อให้เกิดรูปแบบที่แตกต่างและหลากหลายของศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมในเมืองโบราณศรีบุญ
ไชยนี้ โดยแบ่งกลุ่มอิทธิพลและที่มาได้ 4 กลุ่มคือ อิทธิพลวัฒนธรรมปาละ-พุกาม อิทธิพล
วัฒนธรรมทวารวดี อิทธิพลวัฒนธรรม พยู-พุกาม และอิทธิพลเจดีย์ลังกา

ภาควิชาโบราณคดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา..... โฉมตี แสนจิตต์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

48101901 : MAJOR : HISTORICAL ARCHAEOLOGY
KEY WORD : HARIPUNJAYA

KHOMSI SAENCHIT : ANCIENT HARIPUNJAYA BASED ON ARCHAEOLOGICAL EVIDENCE. THESIS ADVISORS : ASST.PROF. JIRASSA KACHACHIVA, Ph.D., AND KONGKAEW WEERAPRAJAK. 555 pp.

The purpose of this research is to study the ancient Kingdom of Haripunjaya based on archaeological evidences and to examine the correctness of literary evidences.

The result indicated that the ancient Kingdom of Haripunjaya underwent three stages of habitation in the 8th-9th Century A.D., and the 10th-11th Century A.D., and the 12th-14th Century A.D. before its decline.

The early stage of the Haripunjaya Culture was likely to have been influenced by various cultures, including the Dvaravati culture, the Pyu-Pagan culture, and Khmer culture. The Haripunjaya culture later developed its own unique characteristics and greatly prospered.

Accounts on the birth and the development of the ancient Kingdom of Haripunjaya as appeared on stone inscriptions and in chronicles bear some connections to archaeological evidences, but the literary evidences cannot be studied alone without employing other evidences.

The Haripunjaya Art and architecture showcased influences from other cultures which can be divided into 4 groups including the Pala-Pagan culture, the Dvaravati culture and the Burmese art (Pagan period), the Pyu-Pagan culture and the Lanka religious architectural style.

Department of Archaeology Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature *K. Saenchit*
Thesis Advisors' signature 1. *J. Kachacha* 2. *K. Weeraprajak*